

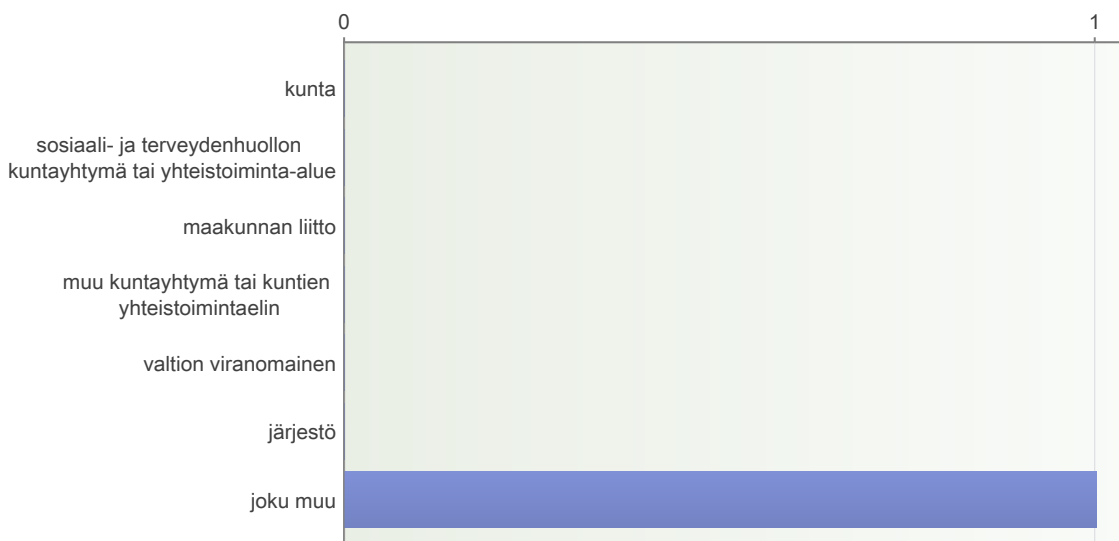
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Tervon kunnan vanhusneuvosto	Seija Korhonen	seija.korhonen@tervo.fi	1.11.2016	Tervon vanhusneuvosto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: joku muu

- kunnan vanhusneuvosto

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Pääpiirteissään kyllä, erityisesti tiheästi asutuilla alueilla. Harvaan asutun maaseudun näkökulmasta esitys vaarantaa palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden. Tälläkään hetkellä palvelujen saatavuus ja saavutettavuus ei ole yhdenvertaista, vaan sen määrittelee asuinpaikka.

Mitä palvelujen yhdenvertainen saatavuus tarkoittaa, esim. harvaan asutulla maaseudulla? Lakiluonnoksen tiivistelmässä todetaan, että "Yksittäistapauksissa etäisyys palveluja antavaan toimipaikkaan voi pidentyä. Palvelujen saatavuuden varmistamiseksi niitä voidaan joutua kokoamaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Vähenevän väestön alueella tällainen kehitys olisi hyvin todennäköistä ilman nyt toteutettavaa uudistustakin."

Pääministeri Sipilä totesi YLE:n kuntavaalitentissä 26.10.2016, että kuntien terveyskeskusten määrä vähenee, mutta eivät palvelut. Julkisuudessa palvelujen tuottamisen keinoiksi on esitetty kiertäviä palvelubusseja sekä sähköisiä palveluja. Nämä palvelujen tuottamisen tavat eivät vastaa kaikkiin ihmisten, erikoisesti ikäihmisten palvelutarpeisiin. Monet sairaudet ja hoidot voivat vaatia useita hoito- tai tutkimuskäyntejä (esim. laboratorio)

viikossa, jossakin tapauksessa jopa päivittäisiä käyntejä. Kaikki ikäihmiset eivät kuulu esim. kotipalvelun ja -hoidon piiriin.

Miten em. välttämättömät palvelut on tarkoitus tuottaa, jos ei paikkakunnalla ole terveyskeskusta? Harvaan asutulla maaseudulla ei ole julkista liikennettä kuin pääteiden varsilla. Joillakin paikkakunnilla ei ole riittävästi takseja vastaamaan palveluterpeeseen. Suuri osa ikäihmisistä on autottomia.

•Lain tueksi tehdään erilaisia vaikuttavuusarvioita, lisäksi tulisi toteuttaa maaseutuvaikutusten arviointi ja ”karttahaarjoitus”, sillä:

-Suomen kunnista hieman yli puolet on alle 6000 asukkaan kuntia

-alle 5000 asukasta on 134 kunnassa

-2/3 kunnista on alle 10 000 asukkaan kuntia

-alle 5 as/km² – 76 kuntaa

-alle 10 as/km² – 72 kuntaa

yhteensä 148 kuntaa (siis lähes puolet)

-lisäksi useita liitoskuntia, joissa keskuskaupunki ja laajat maaseutualueet (paljon harvaan asuttua aluetta)

-Suomen pinta-alasta noin 2/3 on harvaan asuttua maaseutua

•Pitäisikö harvaan asutun alueen osalta laatia erikoislainsäädäntö (vrt. ”saaristolaki”), jotta asukkaille turvataan palvelujen saatavuus edes jollakin tavalla, erikoisesti ikääntyneellä ja edelleen ikääntyvällä maaseudulla? Kysymys ei suinkaan ole yksittäistapauksista, kun katsoo pienten ja harvaan asuttujen kuntien määrää. Toki suhteessa väestökeskittymiin asukasluku on alhainen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Ei vastauksia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei toteudu. Suomessa on 18 erilaista maakuntaa ja näissä erilaiset olosuhteet. Maakuntien erilaisuus tulisi huomioida laissa paremmin. Lainsäädännön sisältöön tarvitaan kohta, jossa maakuntia veloitetaan huomiomaan koko maakunta, myös reuna-alueet ja niiden asukkaiden mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa.

•Tiivistelmässä todetaan: ”Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan edistää esimerkiksi järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, asukasraateja sekä ottamalla asukkaita mukaan palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen.” Käytännön toteutus pitää ulottaa koko maakunnan alueelle, jotta maakunnan asukkaiden yhdenvertaisuus toteutuu.

•Huomioitava, että sähköiset kanavat eivät ole mahdollisia kaikille: ei ole välttämättä yhteyksiä, osaamista tai välineitä (tai kykyä: lisääntyvä muistisairaiden ja ikäihmisten määrä).

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

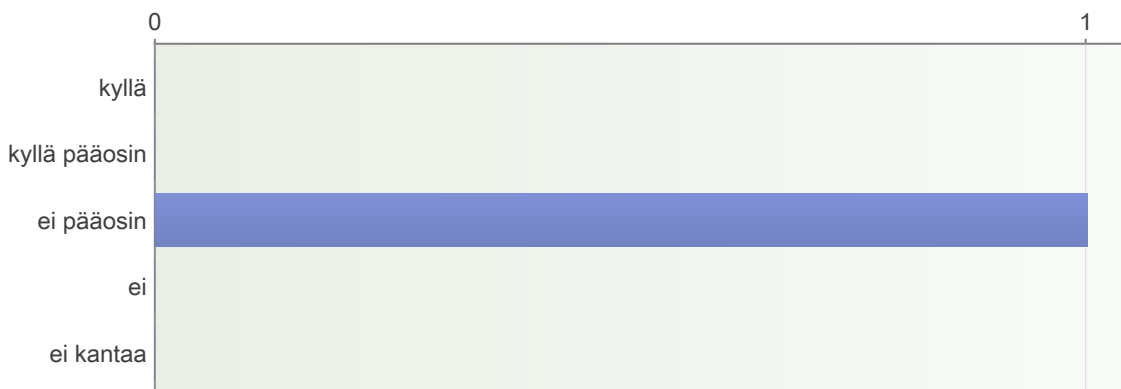
Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Luku on lähes suora kopio kuntalaista. Ei sovellu sellaisenaan toteutettavaksi laajemman maakunnan alueella. Vaarana, että asukkaiden osallistuminen keskittyy maakuntakeskukseen. Velvoitettava huomioimaan koko maakunta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei vastauksia.

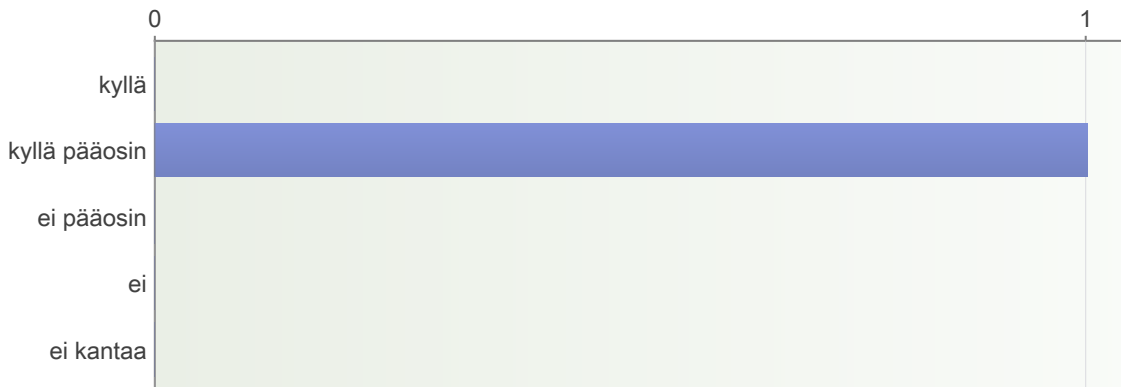
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntahallinto toteutuessaan voi olla iso askel eteenpäin. Riskinä on, että muodostuu ”yksi iso kunta” ja maakuntien reuna-alueet ja niiden palvelutarpeet unohtuvat päätöksenteossa. Tästä on valitettavia esimerkkejä monikuntaliitoksista. Kun palveluja keskitetään, pitäisi arvioida kaikki mahdolliset vaikutukset. Yksittäiset kunnat eivät pysty vastaamaan elinvoimasta, mikäli syntyy uusia haasteita – jo nyt reuna-alueiden kunnat ovat vaikeuksissa palvelujen tuottamisessa ja säilyttämisessä, kun ikääntyvän väestön osuus kasvaa ja lasten, nuorten ja työikäisten määrä vähenee. Kaikella tällä on myös yritysten palveluja heikentäviä vaikutuksia (asiakkaat vähenevät).

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Katso vastaus 1

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Ei vastauksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Ei vastauksia.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Ei vastauksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaantulolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaantulolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaantulolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaantulolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli maaseutualueet ja niiden haasteet huomioidaan riittävästi, uudistus parantaa todennäköisesti sote-palvelujen kokonaisuutta: tietojärjestelmät toimiviksi ja tiedon liikkuminen palvelujen tuottajien välillä parantaa erityisesti ikäihmisten palvelua. Helpottaa palveluprosessia.

Maakuntauudistus kaventaa ennestään demokratiaa asukkaan näkökulmasta. Hyvin todennäköistä, että esim. maakuntavaltuustossa ei ole yhtään tuttua edustajaa. Miten todellisuudessa varmistetaan asukkaiden äänen kuuluminen häntä koskevassa päätöksenteossa? Kenen vastuulla on rakentaa toimiva asukasdemokratia ja mistä siihen resursseja?

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- 1. Asiakasosallisuus sosiaali- ja terveydenhuollossa
 - nykymuotoinen teksti ei ole riittävä. Pitää olla velvoittavia lainkohtia, joita täydennetään erilaisilla vaihtoehdoilla.
 - Miten asiakasosallisuus varmistetaan niin, että koko maakunnan alue huomioidaan?
 - Maakunnallinen vanhusneuvosto tarvitaan. Miten määritellään se, että koko maakunnan ääni kuuluu? Ei riitä, että keskuskaupungin järjestöt (piirijärjestöt) ovat edustettuna. Maakunnallisen vanhusneuvoston osallistujat tulee valita niin, että jokaisen kunnan vanhusneuvostosta on edustaja maakunnallisessa neuvostossa. Tämä takaa vuorovaikutuksen myös jokaisen kunnan vanhusneuvostoon.

2. Hallituksen esitysluonnoksen vaikutusarvioinnit

- esitysluonnoksesta tulee tehdä myös maaseutuvaikutusten arviointi erilaisilla maaseutualueilla, erityisesti harvaan asuttujen alueiden osalta: positiiviset, neutraalit ja negatiiviset vaikutukset on tunnistettava ja hyödynnettävä saatua tietoa kehittämisessä ja negatiivisten vaikutusten minimoimisessa.

- Esimerkkejä arvioinnin kohteista:

vaikutukset palvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen

vaikutukset kunnan tuottamiin palveluihin (yhteys niihin)

vaikutukset kunnissa oleviin työpaikkoihin; jos työpaikat vähenevät, vaikutus kuntien verotuloihin

vaikutukset mahdolliseen poismuuttoon (työpaikkojen myötä, palvelujen heikentyessä)

vaikutukset alueen elinkeinoihin, yritystoimintaan, yritysten asiakaspotentiaaliin (erityisesti vaikutukset palveluyrityksiin, mm. vaarantuuko apteekin olemassaolo)

vaikutukset kuntien hyvinvoinnin edistämiseen

vaikutukset ihmisiin

vaikutukset kolmannen sektorin toimintaan

- Kaikilla edellä mainituilla seikoilla on vaikutuksia myös ikäihmisiin, heidän palveluihinsa ja elinympäristöönsä.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.